

Durban çıktıları bizi nereye götürecek?

Geminin kaptanı bütün mürettebatı toplar. Size bir iyi, bir de kötü haberim var der. İyi haberi soranlara "11 dalda Oskar alacağız". Kötü haberi söylemesine ise gerek yoktur. Çünkü geminin adı Titanik idi ve 1997'de filmi Oskar almıştı.

Durban'da tamamlanan 17. Taraflar Konferansı sonrasında gelen haberler bir başarı olduğu yönündeydi. Başarı tarafların pozisyonuna göre değişen bir konu. Tarafların müzakere başarısı iyi haber olsa da, küresel iklim değişikliği açısından ise durumumuz Titanik'ten farksız.

Durban çıktıları

Zirve sonrası bütün ülkeler başarılarını öne çıkardılar. Kopenhag'da karara bağlanan Yeşil İklim Fonu Cancun'da olduğu gibi Durban'da da karara bağlandı! Tek farkla, fonun yönetimine dair detaylarda karara eklendi.

Kyoto Protokolü ikinci yükümlülük dönemi ise Kanada'nın isteği ile ölmedi, Avrupa Birliği, Afrika ve risk altındaki ada devletlerinin desteği ile devam etti. Yeni sözleşme ile 2013'den itibaren 2017 ya da 2020'ye kadar devam edecek. Ek-1 ülkeleri, Mayıs 2012'ye kadar salım azaltımlarını ya da sınırlamalarını sekreteryaya iletilecek.

İkinci önemli çıktı ise, beklenen küresel azaltım anlaşması. Aslında sadece 39 ülkenin katıldığı ilk döneme ek olarak bütün dünya ülkelerini bağlayan, küresel azaltım hedefleyen anlaşmanın hemen çıkması gerekiyordu. Böylesi bir anlaşmanın son hali yerine, 2015'e kadar karara bağlanacak ve 2020'de yürürlüğe girecek bir anlaşma kararı çıktı. Uzun dönemli iş birliğini belirleyecek olan yeni anlaşma için, Ek-1 ülkelerinden hem 2 yılda bir rapor, hemde 4 yılda bir ulusal bildirim vermesi isteniyor. Ek-1 dışı gelişmekte olan ülkeler ise benzer şekilde sadece 2 yılda bir rapor verecek. 2014'de başlayacak bu rapor ile oluşan sera gazı tahminleri neticesinde 2020 sonrası ülkeleri toplam resmine göre karar çıkmasının yolu açılacak.

Durban çıktıları iklim sorununu çözdü mü?

Ne yazık ki, oluşan kararlar iklim değişikliği durdurmaktan da öte yavaşlatmaya bile yetmeyecek.

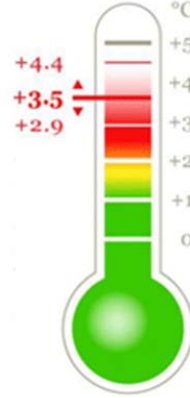
Birincisi, 2020'ye kadar küresel salımların %15'inden sorumlu AB ve birkaç ülke dışında salım azaltım yada sınırlaması yapacak ülke yok.

İkincisi, ABD, Rusya, Japonya ve Kanada gibi neredeyse küresel salımların %30'una yakın ülkeler yükümlülük almıyor.

Üçüncüsü, 2015'den sonra gelişmekte olan ülkelerin toplam salımları gelişmiş ülkelerin salımlarını geçiyorken, 2020'de dahil olmaları sorunu daha da büyütecek.

Son olarak ise, 2015'den sonra salımların zirve yapması 2 derecelik kritik küresel sıcaklık artışının altında kalma hedefini çok zora sokacak. Kaldı ki, bilimin kabul ettiği ve sözleşme metnine giren güvenli sınır 1,5 derece!

Bu dört nedenden dolayı, iklim değişikliğini durdurmak artık çok zor ve bunun değişmesi gerekiyor. Yoksa, aşırı iklim olayları olağan hale geldiği ciddi doğa felaketlerinin gezegen üstünden yaşamdan ekonomiye kadar her şeyi yok ettiği bir döneme gireceğiz.

Durban'da çıkan sonuçlar, 3 dereceye eşit bir küresel ısınmaya eşit. Bu değer, hem güvenli eşik olan 1,5 derecelik küresel sıcaklık artışını hem de bazı ülkelerin hedef koyduğu sıcaklık artışını 2 derecede sınırlama hedefini de geçiyor.

Türkiye'nin durumu

Zirvede yayınlanan raporlar Türkiye'nin durumunu çok da iç açıcı olmadığını gösterdi. Germanwatch tarafından hazırlanan rapora göre en fazla kirleten 58 ülkenin değerlendirildiği ve salımların %90'ından sorumlu olduğu listede geçen sene sondan 10. olan Türkiye bu sene sondan 4. Oldu. Sıralamada Türkiye'nin arkasında ise Kazakistan, İran ve Suudi Arabistan yer aldı. Fosil yakıt ihracatçısı bu ülkeler ile birlikte Türkiye'nin yer alması, karbon yoğun büyümesi, düşük enerji verimliliğine sahip olması ve iklim politikasının olmamasına bağlıdır.

Diğer yandan, Met Office/İngiltere tarafından açıklanan bir çalışmaya göre, Türkiye'nin kuraklık sorunu ile daha sık ve daha şiddetli karşılaşacağı, su kaynaklı stresin artacağı ve bunun nüfusun %45'ine yakın insanı etkileyeceği ortaya konuyor. Yine Germanwath tarafından açıklanan İklim Risk Endeksine göre

ise 1991-2010 yılları arasında iklim değişikliği ile ilgili yaşanan olayların değerlendirilmesinde dünyada 106. sırada iken sadece 2010 yılına baktığımızda 88.liğe çıktığını görüyoruz.

İklim politikaları ve karşılaşılan riskler konusunda böylesi bir pozisyona sahipken, zirvede Kalkınma Bakanı Cevdet Yılmaz Yılmaz yaptığı konuşmada Türkiye'nin yaklaşımını genel kurula sundu. Konuşmasında Türkiye'nin teknoloji ve finansmandan yararlanmak istediğini ifade etti. Türkiye'nin bu yaklaşımı, iklim anlaşmalarına geç katılması ve Kopenhag Uzlaşması için 140 ülkenin sekreteryaya azaltım hedeflerini verirken kendisinin vermemesi gibi bir dizi nedenle iyi karşılanmadı. 700'dan fazla sivil toplum örgütünden oluşan İklim Küresel Ağı, bu yaklaşımı "herşeyi istemek ama hiçbirşey vermemek" olarak zirvenin ortasında tanımladı. Bakan Yılmaz, konuşmasında Türkiye'nin şimdiye kadar %20 azaltım yaptığını ifade etti. Akılları karıştıran bu hesabın, daha çok kömürden doğalgaza geçiş ile oluşan farktan kaynaklı olduğu anlaşıldı. Türkiye'nin salımları 1990-2009 arası %98 artmışken akıllara neden enerji kaynaklı salımlar %110 arttı sorusunu getirdi.

Türkiye'nin müzakerelerde herhangi bir yükümlülük almadan taleplerde bulunması neticesinde müzakerelerde bir ilerleme kaydetmiyor. Kyoto Protokolü'nün ikinci yükümlülük dönemi için Ek-1 ülkelerinden istenilen azaltım ya da sınırlama bildiriminde bulunması, tabiki sorunu ciddi bir oranda çözecektir.

1999 yılından bu yana gerçekleştirilen günün fosil törenlerinde, 2 haftalık zirvenin sonunda büyük fosil ödülünü Kanada ve ABD'ye verildi. 1999 yılından bu yana gerçekleştirilen günün fosil törenlerinde, 2 haftalık zirvenin sonunda büyük fosil ödülünü Kanada ve ABD'ye verildi.

Diğer Taraflar

Zirveden sadece ülkeler değil, diğer taraflarda farklı sonuçlarla çıktılar. Kömür şirketleri temiz kalkınma mekanizmasına karbon tutma ve yakalamayı da sokarak ciddi bir zafer elde etti. Bu zafer karşılık, küresel sıcaklığın 2 derecenin altında tutulmasını isteyen aralarında düşük karbon şirketlerinin de bulunduğu gruplar Durban çıktılarında güçlenerek çıkmadılar. Ancak, artan düşük karbon rekabetini sürdürmek tek alternatifleri. Yerel yönetimler zirvenin sonucundan kendilerin korumak için azaltım projelerini

geliştirmekle uğraştılar. Sivil toplum ise süreci değiştirmek için hem müzakerelerde hem de koridorlarda etkisini gösterdi

Sonuç Olarak

Zirve, iklim için çözümü getirmede. Ciddi bir bölünme yarattı. Geline sonuç artık gelecek kuşakların değil, bu kuşağın bile yaşama hakkı açısından bir tehdit anlamına geliyor. Küresel salımların en geç 2017'ye kadar azaltılması müzakere metinlerine bile girmişken, 2020'yi beklemek ciddi bir sorun. Bu durumda, küresel sıcaklıkları 1.5 derece gibi güvenli sınırdan tutma imkanı kalmadığı gibi riskli olan 2 derece altında da tutmak zor. 2014'de ortaya çıkacak olan Hükümetler Arası İklim Değişikliği Paneli IPCC'nin 5. değerlendirme raporu durumu anlamak için geç olacaktır.

Kopenhag Uzlaşması'ndan ciddi bir sonuç çıkmayınca, ülkeler ertesi yıl ulusal planlarını ve hedefleri yaptılar, ilgili yasaları geçirdiler. Durban sonrası, daha da öteye gidip kömür ve petrol uyguladığını durduracak ve iklim dostu bir geleceği geliştirecek her türlü adım, yaşama hakkını savunmak tek alternatif olarak karşımızda.

Geleceğimizi kurtarmak için batan gemiye mi yoksa yüzen gemiye mi yatırım yapacağımız, herkesin cevap vermesi gereken bir soru. Titanik kaptanı aysbergi görmediği için gemi batmış olabilir ama bugün kaptana göre değil bilime göre hareket etme zamanı.

Durban Postası için Önder Algedik değerlendirdi.

Kanada'nın Kyoto'yu öldürme nedeni olan Keystone XL projesi. Kanada'nın Alberta eyaletindeki katran kumundan çıkartılarak işlenerek petrol elde edilmesi ve ürünün ABD'nin güneyine kadar taşınması için ciddi kaynak ayırmak zorunda.